

INSPIRATIEDAG KLEUR BEKENNEN 17/04/2018

« POSSIBLE FUTURES! EEN OPEN BLIK OP DE WERELD »

Persoonsvorming / educatie in de lerarenopleiding

Vrijdag 20 januari 2017 was een dag zoals een andere – en toch ook niet. Want, op die vrijdag 20 januari legde Donald Trump de eed af als 45ste president van de Verenigde Staten van Amerika. *He will make America great again. He will build that wall. He will put her in jail. He will make a total and complete shutdown of Muslims entering the United States.*

20 januari – een dag zoals zovele dus – en toch ook niet. Welkom in *U-trump-ia*, de staat van de miljardair. In Nederland stelde Geert Wilders vastberaden dat *“de politiek in het westen nooit meer hetzelfde zal zijn”*. Filip Dewinter sprak opnieuw *sans gêne* over asielzoekers als *“parasieten en profiteurs”* en hij liep warm voor president Le Pen in Frankrijk. Vandaag noemt diezelfde Dewinter zijn affichecampagne met *“Bescherm onze mensen. Crimigranten buiten.”* koudweg: assertief. Het debat is weer wat vaker vuil, eenvoudig en ongenueanceerd. En laat het dat nu net niet zijn. Vandaag niet, morgen niet - nooit.

Een tijdje geleden bladerde ik op de trein door de weekendkrant. Ik stootte er op een essay van schrijver Ramsey Nasr. Onder de titel *“Rendementsdenken heeft de geest verziekt”* stelt hij dat *“Opleidingen met een minder directe toepassing en van ogenschijnlijk kleiner nut onze grootste bescherming vormen tegen kortzichtigheid en fundamentalisme.”* En zo sluit Nasr naadloos aan bij de Amerikaanse sociologe Martha Nussbaum. Zij publiceerde in 2010 het boek *“Niet voor de winst”*. De ondertitel luidt: *“Waarom de democratie de geesteswetenschappen nodig heeft”*. Nasr en Nussbaum. Twee voorbeelden in de aanloop naar ‘ons’ pleidooi vóór persoonsvorming in het hoger onderwijs.

Een pleidooi voor ons vak: Educatie. Ja, we weten het. De naam is niet hip en niet trendy. We hebben het zelfs achterwege gelaten om er een Engelse term op te kleven. Hoe marketing-onkundig kan je zijn?! Sterker nog, trouw aan de visie van Jan Masschelein en Maarten Simons van de KULeuven, kiezen we voor educatie in de oude betekenis van het woord. *“E-ducatie als het weggeleid worden uit, als het naar buiten gevoerd worden, de straat op, de wereld in.”*

Ons hoofddoel: de student met een open blik naar de wereld laten kijken. Onze basispijlers: wereldburgerschap, superdiversiteit, stedelijkheid en kunst. Onze werkwijze: ervaring, experiment, confrontatie. Even net niet aansluiten bij die leefwereld om vervolgens alert en geïnteresseerd te kijken naar wat er rondom ons gebeurt. Uitdagen, prikkelen, weg uit die comfortzone. We willen de wereld instappen met jonge mensen die op hun beurt de wereld zullen instappen met nóg jongere mensen.

We werken met beelden, foto's, de vastgelegde werkelijkheid. Het beeld als toegangspoort naar die wereld. We bieden de student bronnen aan waarvan wij denken dat ze relevant en waardevol zijn. De student wordt aangespoord om kritisch te zijn tijdens het lezen, het kijken, het halt houden. We laten ons leiden door de kunsten: de provocatieve graffiti van Banksy – de toverachtige zoektocht naar Utopia van Fabre – denaïeve stadswandelingen van Francis Alÿs.

Waarom? Waarom dit soort van activiteiten in een bacheloropleiding in tijden van ‘contacttijd schaarste’? Kunnen we die tijd niet rendabeler besteden aan didactiek en vakinhoudelijke kennis? Met andere woorden: moet zo'n persoonsvormend vak wel een plaats krijgen in een bachelor curriculum?

Wij hebben ons antwoord al gegeven: ja. Educatie heeft niet de pretentie om relevanter te zijn dan andere vakken. Educatie heeft de pretentie om óók relevant te zijn. Met Educatie trekken we de kaart

van de vorming. En opnieuw zijn het Masschelein en Simons die de toon zetten: “*Vorming heeft te maken met de verhouding van leerlingen tot de wereld... In vorming staan het ik en de eigen leefwereld van meet af aan mee op het spel, het wordt mee in het spel gebracht.*”

Laat dát nu net hetgeen zijn waar we tijdens Educatie naartoe willen. In het belang van het onderwijs van vandaag – in het belang van het onderwijs van morgen. En... hopelijk krijgt Wilders gelijk. Hopelijk zal de politiek in het westen na die verkiezingen “*nooit meer hetzelfde zijn*”. Hopelijk neemt het ontwaken in *U-trump-ia* “*de kortzichtigheid en het fundamentalisme*” à la limite de wind uit de zeilen.

Hopelijk. En voor altijd.

Joke Klaassen en Koen Cools

docenten Burgerschapseducatie & Cultuur Thomas More Kempen